

עיתון שז"ר

מרץ 2021, ערב פסח תשפ"א

איך נחזור להתחבק? האם בתי הקולנוע סיימו את תפקידם?
באיזה אופן נמשיך להשתמש בזום? איפה נגור? היכן נבלה?
וכיצד נחזור לקנות, לשוט ולשמע מוזיקה? יצאנו למסע אל החיים
שאחרי הקורונה. גיליון מיוחד

מוצאים את הפלא / דבר המנהלת

גם יצרנו משהו חדש שייחודי רק לנו הלימודים מרחוק תפסו מקום מרכזי, כשהכלים התקשוביים הם התשתית לתהליך הלימודי. גם אנו, המורים, אף על פי שהיינו עוד קודם מתוקשבים, קפצנו שלב והרחבנו את מאגר הכלים, למדנו להשתמש במגוון רחב במיוחד של אמצעים טכנולוגיים. במשך כל התקופה, החדשנות והיצירתיות הנחו אותנו וכך נולדו מנגנונים מערכתיים חדשים כמו: שבוע שורשים בשכבת ז', שבוע מתמטיקה בשכבת ח', ימי שיא ייחודיים ("ויהי אור", יום הבחירות), ימי פל"א מקוונים, חדרי בריחה במדעים, בשל"ח ובערבית, פעילויות חברתיות ומפגשים אישיים ורגשיים.

נראה שבעוד זמן לא רב נוכל לומר שהקורונה מאחורינו ונוכל לחזור לחבק, לטייל, להתמזג עם קבוצה גדולה של אנשים, אך כולי תקווה שנשכיל לשמר מכל התקופה המורכבת והמאתגרת שעברנו את הדברים שסייעו לנו להיות טובים יותר ויצירתיים יותר ושנאמץ לשגרה המוכרת והישנה את הדברים שעשו לנו טוב, את הדברים שעוררו אצלנו את הניצוץ.

הגיליון המיוחד של עיתון שז"ר אותו אתם קוראים הוא פרי מחשבה על היום של אחרי הקורונה. בחרנו לשתף מחשבות, תהיות, תקוות על היום שבו נסיר את המסכות ונחזור לגמרי לשגרה. הפרויקט נטע בליבנו תקווה שהמציאות אותה נפגוש בקרוב תהיה טובה

אם היו אומרים לנו לפני כשנה שווירוס "ישתלט על העולם", וירוס קטן ובלתי נראה לעין ישנה את כל הרגלינו, אורחות חיינו, היינו וודאי צוחקים בקול גדול. ואכן, זהו וירוס קטן אך משמעותי במיוחד שקבע עבורנו מחדש כל מחשבה וכל צעד. מנהל את רגשותינו, אם זה פחד, געגוע או שמחה. מנהל את התכניות שלנו: כיצד נבלה? לאן נלך? ועם מי נשהה? ואנו, כהרגלנו, לומדים להסתגל לתנאים החדשים, לסדרי העולם שאינם מוכרים לנו. אין לי כל ספק שאנו עוברים תקופה שתיחקק בהיסטוריה של האנושות כולה. תקופה שמלמדת אותנו להתבונן לתוך עצמנו, לבחון את הכוחות שבנו ולהשתמש באותם כישורים חברתיים, עליהם תמיד מדברים אתנו ומצפים שנסגל לעצמנו: גמישות, יצירתיות, התמודדות עם שינויים.

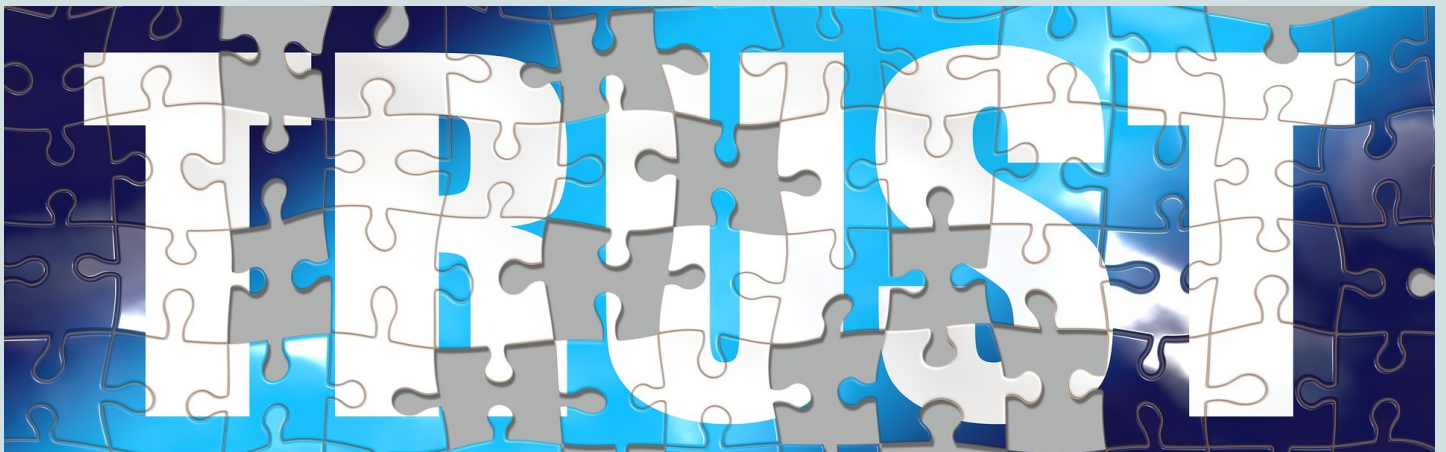
כן, גילינו שאנו יצורים סתגלניים הלומדים להתמודד עם שינויים. העתקנו את מרבית עיסוקינו לבתים שלנו, שם עבדנו, למדנו, שיחקנו, חגגנו ובילינו. בהזדמנות זו גילינו מחדש את המשפחות שלנו, את האנשים מסביבנו. תקופת הסגרים הייתה ממש מעין "גיבושון", כאילו יצאנו להפלגה משפחתית ויחד יצרנו חוויות משותפות: משחקי קלפים, ערבי צפייה בסרטים ועוד כל מיני בילויים במסגרת ה 1000 מטרים. כולנו עסקנו בספורט כי מה עוד נשאר לעשות? חגגנו את החגים במסגרת המשפחתית המצומצמת, שם שמרנו על המסורת, אך

מאת אבי גרצמן/עורך העיתון

איך יכול להאמין להם בפעם הבאה שיבקשו שלא נצא מהבית בערב חג, או שניכנס לבידוד מהעולם למשך 14 יום. למה שכולם יאמינו לשלטון, כשיבקש ללכת להתחסן? מתנגדי החיסונים הם נפגעי אמון. הם האמינו ונפגעו שוב ושוב, הם כל כך פגועים שהם לא סומכים על טובי המדענים ועל הרוח האנושית הטובה (באמת) שרוצה לאחד כוחות ולגבור על המגיפה. כדי להעביר את המגיפה לספרי ההיסטוריה, עלינו לשקם את האמון. זו תהיה המלאכה הקשה של כולנו בחודשים הקרובים, אולי בשנים הבאות. שלטון אמין, שפועל בשקיפות וביושר עבור האזרחים. מערכות ומוסדות המדינה שיפעלו בניקיון ידיים ובמקצועיות, למען שיפור החברה ולמען צמצום הפערים. הקושי שהותירה המגיפה בקרבנו הוא רב ואיום, החיים אחרי הקורונה הם חיים, בהם נצטרך כולנו לחדש את האמון זה בזה וביחד בהנהגה. החזרה לחיבוקים אינה רק פעולה פיזית, אלא פעולה שתחייב אותנו להאמין לחבר שהוא רוצה בטובתנו, שהוא מספר לנו את האמת, שנוכל להביט בו בעיניים ולהאמין. כשנחזור להאמין, נחזור באמת לחיים.

“כשמביטים על השנה האחרונה, לא רק על נושא החיסונים, אנחנו רואים באופן בולט, מדאיג ומעורר מחשבה ששאלת האמון הפכה לנקודת מפתח בהתמודדות שלנו כמדינה ושל האנושות בכלל עם משברים משמעותיים”

אם היו מספרים לנו לפני שנה, שבעוד שנה יחוסנו בישראל מעל לחמישה מיליון איש נגד נגיף הקורונה היינו מאמינים בקושי. פחות משנה עברה מאז הקדישו טובי מדעני העולם את המשאבים שלהם לפתח חיסון נגד המגיפה ששינתה את העולם. זהו ניצחון אדיר של המדע ושל הטוב האנושי, אבל גם בתוך ההישג המשמעותי של המדע ראינו קבוצות באוכלוסייה שמבקשות להשתלט על השיח הציבורי ולערער את הקונצנזוס המדעי. הפצת שמועות, דיס-אינפורמציה ושקרים הם כלי עבודה של מתנגדי החיסונים, שמצליחים לערער על מאות אלפי בני אדם ובעיקר לפגוע באמון שלהם במוסדות הקיימים. כשמביטים על השנה האחרונה, לא רק על נושא החיסונים, אנחנו רואים באופן בולט, מדאיג ומעורר מחשבה ששאלת האמון הפכה לנקודת מפתח בהתמודדות שלנו כמדינה ושל האנושות בכלל עם משברים משמעותיים. האם אנחנו מאמינים לשלטון? האם האינטרסים של מקבלי ההחלטות חפים משיקולים אחרים? באיזה אופן אני מאמין לחברי שאינו חולה מאומת? האם אני מדווח באופן כן על בידוד? על מגע עם חולה? על הפרת הנהלים? השאלות הללו, ברמה האישית, הקהילתית והמדינתית גרמו לכולנו לפקפק ולהאמין פחות. מה מצופה מהאזרח ה"קטן" כשהוא רואה את ראש הממשלה, את הנשיא, את השרים ואת חברי הכנסת בעצמם לא עומדים בהנחיות הקורונה שהם קבעו?

המסיכות?

מורידים את

היום שאחרי

הזמן האבוד

עידו ורד, ט'5

איך ייראו החיים אחרי הקורונה? האם נהיה יותר בבית או שנברח כולנו החוצה למשך שארית חיינו? האם נרגיש צורך לפצות על כל הזמן האבוד שלא יכולנו לצאת או שהתרגלנו לשהות בבית ולמדנו לאהוב את זה? ניתן לראות, לאורך ההיסטוריה, כי זאת לא הפעם הראשונה בה אלפי אנשים הסתגרו בבתים. היו מגפות גדולות בעבר שגרמו לרבים להישאר בבתים מפחד להידבק. בסיום המגפה יצאו כולם חזרה למרחב הציבורי, עד ששכחו כליל את ימי המגפה בבתים. לפי דעתי, לאחר שמרבית האנשים יתחסנו, יעדיפו כולם לצאת הרבה החוצה ויעריכו יותר את הטבע, את החוץ ואת המפגשים עם החברים. אפילו נעריך יותר את בית הספר ואת הלמידה הפיזית בכיתות (בדיוק מה שהתלוננו לפני הקורונה כמה זה קשה ולא כיף). אחרי זמן מסוים, אני חושב שגם אנחנו, לאט מהקורונה ונחזור לחיים שלנו לפני המגפה.

השילוב הראוי

כפיר ליפנר, ט'5

החברות. במידה ויחליטו להמשיך בנוהל עבודה מהבית, גם אחרי הקורונה, הם יחסכו את כל הכסף הזה. השאלה היא האם זה טוב לעובדים שלהם? התשובה היא שלחלק כן ולחלק לא. ישנו צורך חברתי לתקשורת בין העובדים, ישיבות צוות, קבלת רעיונות, יציאה מהבית למקום עבודה שקט עם אווירה מתאימה - כל זאת חסר לרבים בזמן שהייה בבית בתקופת הקורונה. אולי שילוב של כמה ימי עבודה מהבית וכמה ימים במשרד יכול להיות פתרון טוב - ככה גם חוסכים וגם מאפשרים לעובדים להיפגש האחד עם השני.

איך ייראו החיים אחרי הקורונה בקרב חברות פרטיות וציבוריות? האם ההנהלה תעדיף להשאיר את העובדים לעבוד בבית או שיעדיפו עבודה במשרד? מה טוב יותר לעובדים? יש הרבה יתרונות להשאיר את העובדים לעבוד מהבית, מכיוון שישנו חיסכון כלכלי - הפחתה על תשלומי ארנונה, כי כבר לא צריך שטח משרדים גדול כבעבר, תשלומי חשמל מופחתים, ציוד משרדי, ריהוט ועוד הרבה דברים העולים כסף רב לבעלי ולמנהלי

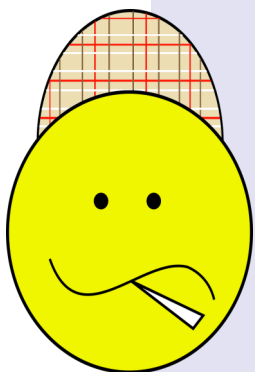
מדחום ולהתראות

ניקול אוסישקין, ט'6

אז מה יהיה אחרי הקורונה? האם נתחיל להשתמש במדחום רק כשצריך? ואם מישהו משתעל נמשיך להסתכל עליו בצורה חשדנית ונתרחק? כשנחזור

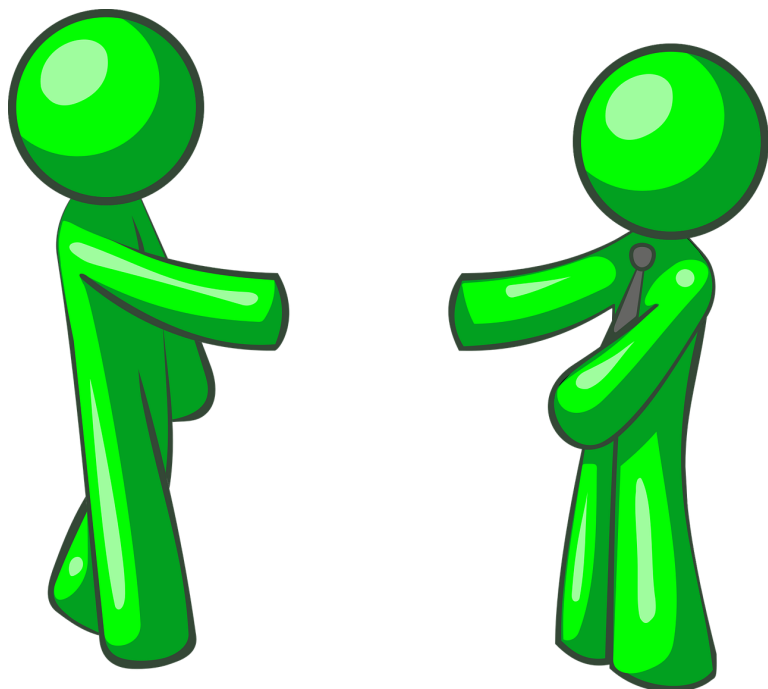
שיעול קטן או קצת כאב בטן ושיעול כבר לא יהיה משהו "אסור" במקום ציבורי. אני בהחלט אשמח להגיד למדחום להתראות, ולהחזיר אותו לארון התרופות איפה שהיה מקומו.

הביתה נרוץ ישר לשטוף את הידיים? לפי דעתי, דברים באמת ישתנו לטובה ולרעה. אחרי הקורונה אנחנו נקפיד פחות על היגיינה, בהשוואה לתקופת הקורונה, אך בהחלט נקפיד על שטיפת ידיים. אנחנו נפסיק למדוד חום על כל שטות כמו

אלף נשיקות

עומר קופיט, ט'2

האם נפסיק להגיד שלום עם המרפק ונחזור להתחבק? למה בכלל אומרים שלום עם המרפק? אומרים שלום עם המרפק בשביל לשמור מרחק מאנשים. האם ברגע שתסתיים הקורונה נפסיק לפעול כך? ביבשת אסיה, מאז ומתמיד נהוג לברך לשלום ללא מגע אחד עם השני. לעומת זאת, במדינות ערב נהוג לברך לשלום על ידי מתן ארבע נשיקות, שתיים בכל לחי. מעניין איזה הרגל אנשים יאמצו לעצמם?, האם יעדיפו לברך לשלום עם חיבוק ונשיקה או יעדיפו להימנע ממגע, כדי להישמר מחיידקים ומווירוסים? אני מעדיפה פשוט להגיד שלום וחיבוק (שגם את זה אי אפשר בקורונה), בלי ארבע נשיקות ובלי שמירת מרחק, בדיוק כמו פעם.

שופינג. COM

מאת שירה ולדמן, ט'2

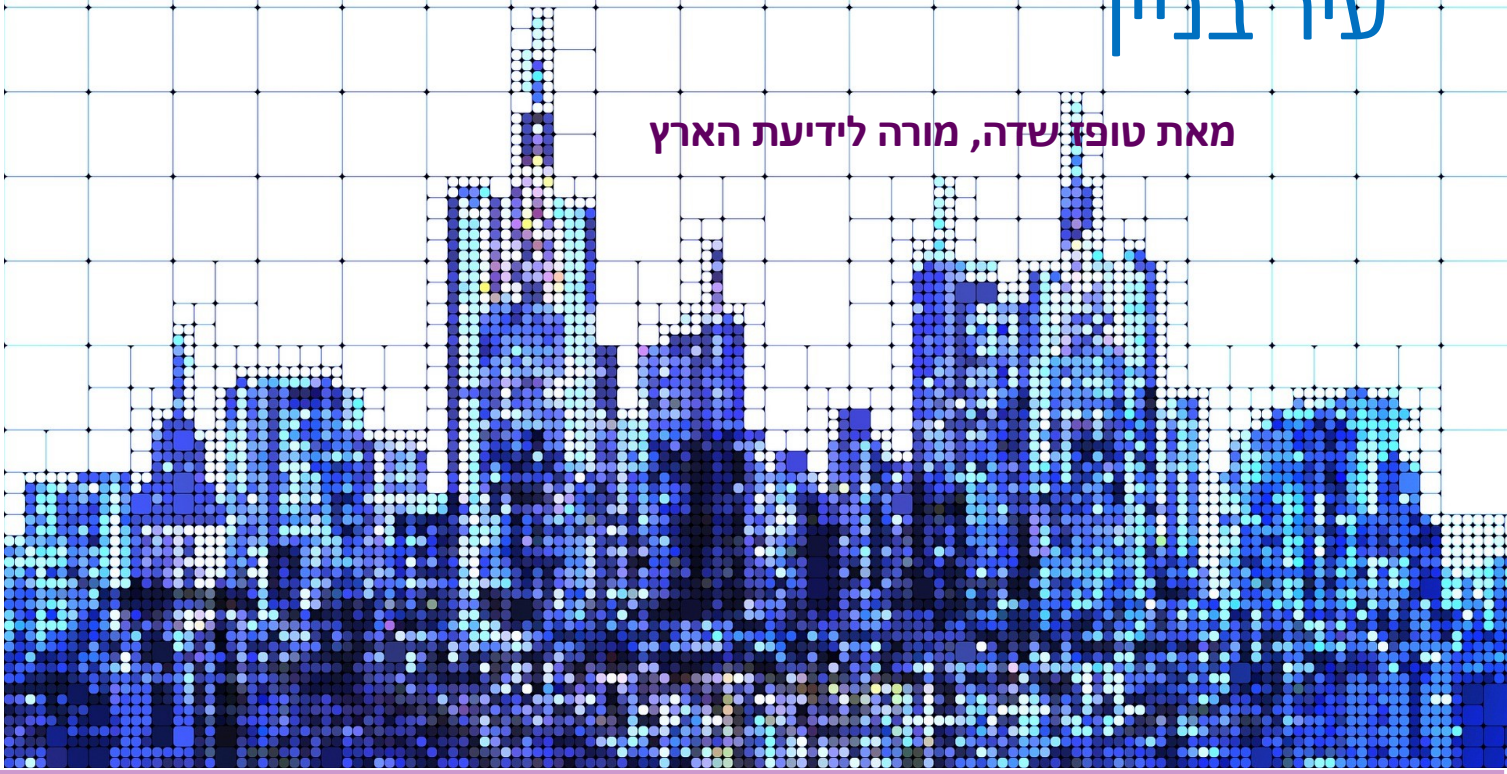
האם נמשיך להזמין בגדים דרך האינטרנט או שנעדיף ללכת לקנות בעצמנו? למה התחלנו לקנות בגדים באינטרנט? כי הקניונים היו סגורים והיה איסור יציאה מהבית. חברות השיווק חשבו על דרך בה יוכלו להמשיך למכור, שכללו את מערך ההזמנות ברשת, שיפרו את זמני האספקה וניסו להקל על הקונים לקנות גם מרחוק.

מה נוח יותר? להזמין בגדים מהאינטרנט או ללכת לעשות קניות? בתקופת הקורונה הזמנתי הרבה בגדים מהאינטרנט, ונהניתי מהיתרונות הרבים: נוח יותר שמגיע שליח עד הבית עם הקניות שבחרנו, במקום להיסחב עם כל הקניות. אפשר לבחור מלתחה חדשה בלי לצאת מהמיטה. מצד שני - אי אפשר למדוד, להסתובב בחנויות, לגעת, לחפש.

אין את הכיף של מסע שופינג מעייף, אחריו חוזרים עם המון שקיות. יש כאלו שיעדיפו להמשיך להזמין בלי לצאת מהבית. אני, אישית, חושבת שכל הכיף זה לצאת לקניות, להסתובב בקניון, לבלות זמן איכות, אני והבגדים, אין לזה תחליף.

מאת טופי שדה, מורה לידיעת הארץ

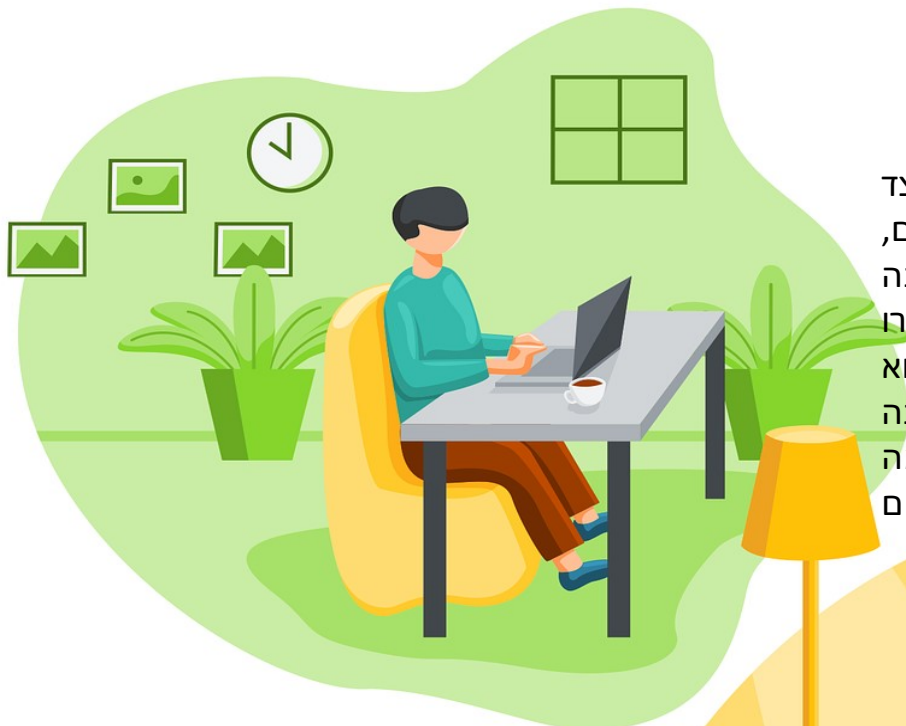
המרחב שבני האדם תופסים וניתן קצת מקום לטבע. היום, בעולם יש מקומות, שכחלק מצמצום המרחב שהאדם תופס, התחילו לבנות ערים שהם בניין אחד. בניין אחד גורד שחקים שעשרים אלף בני אדם מתגוררים בו. יש בבניין הזה הכל: בריכה, חדר כושר, בית ספר וסופרמרקט. ילדים יורדים במעלית לבית הספר ועולים קומה לחוג שחייה או לפארק בקומת הגג. אנשים כמעט לא צריכים לצאת מהבניין\עיר שלהם. הבניין הרבה יותר רחב מבניינים כפי שאנחנו מכירים אותם היום, אבל תופסים הרבה פחות מרחב ממה שעיר היום תופסת. לא צריך לנהוג לשום מקום וזיהום האוויר של המכוניות כמעט ונעלם לחלוטין. מי שרוצה לצאת מהעיר אל הטבע פשוט יוצא מהבניין לשעה הליכה. צופים שבעוד חמישים או מאה שנים כך ייראה כל העולם, בבניינים גדולים אף יותר, כאלה שיאכלסו כ- 100 אלף בני אדם. ערי בניין. מינימום זיהום אוויר, מינימום התערבות בטבע ותפיסת מרחבים. הטבע יוכל לחזור לעצמו ולהתאושש. ואולי כדי לצאת לסיוור בשל"ח, נצטרך רק לצאת מהבניין.

מבלי לצאת מהבית. התגובה הראשונית שלי הייתה זעזוע. למה שארצה לטייל בטבע דרך מסך?, שאלתי את עצמי, אך כפי שהנהגתי לעצמי בתקופה זו, ניסיתי לחפש את הצד החיובי. הצד החיובי הראשון היה שאנשים יטוסו פחות ויהיה פחות

**אולי הגיע הזמן שנתחיל
לצמצם את המרחב שבני
האדם תופסים וניתן קצת מקום
לטבע**

זיהום אוויר, אבל כשהסתיים הסגר השני, הצד החיובי המשמעותי יותר הגיע, עם תמונות של זבל בכל אתרי הטבע שאנשים טיילו בהם. אנשים התגעגעו לטבע, יצאו בהמוניהם ודאגו להשאיר זבל בכל מקום שהיו. בעלי החיים נמשכו לריח האוכל ואכלו שקיות חטיפים, מסטיקים, צלחות חד פעמיות, ונחנקו למוות. "אולי עדיף שמי שלא יודע לטייל, לאסוף את הזבל שלו יחד איתו כשהוא מסיים ליהנות מהטבע, שייהנה מהטבע בבית שלו במשקפי תלת מימד". חשבתי לעצמי בתסכול. אולי הגיע הזמן שנתחיל לצמצם את

בתוך פחות משנה הייתי בשלושה סגרים ובשלושה בידודים. בתור מי שבחרה במקצוע שישלב כמה שיותר טיולים וטבע סביבה ובתור מי שהעבירה את רוב חייה בטיפוס על הרים ובשכשוך בנחלים, להתכנס בבית אל תוך מחשב היה מאוד מאתגר, נפשית בעיקר. למזלי, חבריי הטובים תייגו אותי בכל סרטון, בו נראים בעלי חיים חוגגים את זה שאנחנו לא שם ועודדו אותי שלפחות יש מי שנהנה מהסיטואציה. כדי לא להיכנס לדכדוך, חיפשתי בכל יום דברים חיוביים שקרו בתקופה הזאת, בעיקר דברים סביבתיים, והיו הרבה כאלה, מסתבר. זה התחיל בכך שחנויות יד שנייה ומחזור החלו לשגשג ולשנות את תרבות הצריכה למשהו בר קיימא (ניצול משאבים לצרכי האנושות, לצד שימור הסביבה בהווה ובעתיד), והמשיך בהתאוששות של שטחי טבע שהיו הרוסים. כחלק משיטוטיי באינטרנט קראתי שיש חברה שמשמשת היום את הצבא בצילום אתרים בתלת מימד, והמטרה הבאה שלה זה טיול. לצלם את הטבע בעולם ואנשים יוכלו בעזרת משקפי תלת מימד לטייל

שאלה חשובה שצריך לשאול כרגע היא: כיצד ייראו החיים אחרי הקורונה? במובנים כלכליים, חברתיים וטכנולוגיים המגפה שינתה הרבה מהחיים שלנו, והרבה מהשינויים האלה יישארו גם אחרי. אחד מהדברים המדוברים ביותר הוא שירותים המגיעים עד הבית. בעזרת הקורונה והסגר, השימוש בשירותי משלוחים וכדומה נהיה הרבה יותר נפוץ והשימוש בשירותים

כעת, אנשים מרגישים יותר בנוח עם קניות באינטרנט ובמשלוחי מזון וכדומה, אך עסקים כמו מסעדות קטנות נפגעו רבות מהסגר, והרבה מהם פשוט רגל, כתוצאה מכך. החברות הגדולות המשיכו לגדול בזמן הקורונה ובסופה ישלטו ביותר מהשוק. ביחד עם שירותי משלוחים המתרחבים, יהיה קשה יותר לעסקים הקטנים להתחרות נגד החברות הגדולות.

כמו כן, נהיה עדים להיעלמות של בתי הקולנוע, מכיוון ששירותי ההזרמה (כמו "נטפליקס") יוכלו לשדר לאנשים את אותם הדברים בלחיצת כפתור, כך שהשירותים האלה גם יהיו נפוצים יותר ולא תהיה סיבה לצאת לבית הקולנוע. זאת ועוד, הרבה דברים שפעם עשינו בחוץ, כמו לאכול במסעדות או לצפות בסרטים, נוכל לעשות בבית, דבר שיגדיל את כמות הזמן שבה אנחנו נשארים בבית וגם יוביל לפיתוח של שירותים ומוצרים נוספים שיתאימו לחיים ביתיים יותר.

כתוצאה מלמידה מרחוק בבתי הספר, שימוש במחשבים ובאינטרנט יהיה נפוץ יותר במערכת הלימודים וכלי הלמידה יהפכו לדיגיטליים יותר. נוכל אולי לראות דברים כמו עזרה בשיעורי הבית וכדומה באפליקציית הזום, אחרי שעות בית הספר ויותר משימות שניתנות במחשב, כך שתיווצר מערכת חינוכית דיגיטלית יותר. לסיכום, חיינו אחרי הקורונה יהפכו להיות יותר תלויים באינטרנט ובחיבור הביתי שלנו.

**”שימוש במחשבים
ובאינטרנט יהיה נפוץ
יותר במערכת הלימודים
וכלי הלמידה יהפכו
לדיגיטליים יותר”**

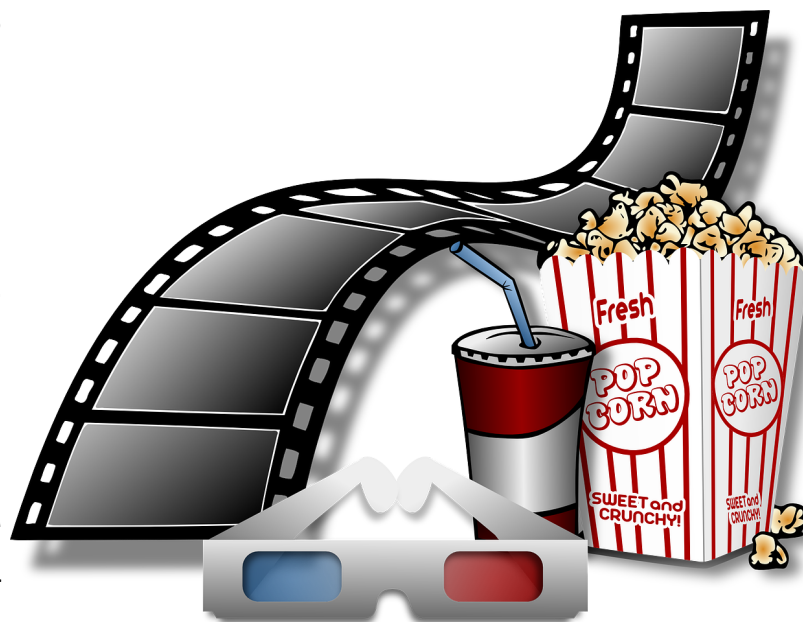
NETFLIX

"בתי הקולנוע מתקשים להתאושש ממשבר הקורונה", זועקות כותרות העיתונים, כשנה לאחר תום משבר הקורונה, אחד המשברים הקשים בתולדות האנושות. לאחר שבתחילת המגפה ומחשש להדבקה המונית, נסגר עולם התרבות, הכולל גם את אולמות בתי הקולנוע, לאחרונה, נפתחו בתי הקולנוע לקהל הרחב, תוך שמירה על תקנות הבריאות שנחקקו בכנסת, לאחר שהוכרז כי האנושות הצליחה להתגבר על נגיף הקורונה. התקנות הגבילו את מספר האנשים שיכולים להיות יחד באולם אחד,

לכן, אני צופה כי בעקבות משבר הקורונה חלק מבתי הקולנוע ייסגרו בשל כך שאנשים החליפו את חוויית הצפייה בקולנוע בחוויית צפייה ביתית. לדעתי, אנשים ירכשו בעתיד יותר תוכן

קולנועי דרך הספקים כגון "נטפליקס", דבר שיגרום להשקעות של הספקים בפיתוח תוכן וסרטים חדשים. בנוסף לכך, אני משערת כי תהיה התפתחות טכנולוגית אצל ספקי האינטרנט, מכיוון שחלק גדול מהצפייה הביתית בסרטים נעשית באמצעות האינטרנט,

דבר המחייב, לאור העומס, שדרוג תשתיות והתפתחות טכנולוגית של ספקי האינטרנט. כמו כן, אני חושבת כי תהיה התפתחות גם בתחום חוויית הצפייה הביתית - יפותחו המצאות שונות וחדשניות שישפרו את חוויית הצפייה הביתית, לא רק מבחינה תשתית, הזו, כמו חוויית חברתיות אחרות, תיפגע קשות. למשל, שדרוג מסכי הטלוויזיה. בתי הקולנוע הם חלק בלתי נפרד מהתרבות האנושית שמהווה גם חוויה חברתית. לצערי, אני צופה כי לנוכח משבר הקורונה והריחוק החברתי שנכפה עלינו, החוויה החברתית.

תוך הקפדה על חיטוי ועל ניקיון. בנוסף לכך, בתי הקולנוע שופצו בזמן הרב בו היו סגורים והותאמו ליום שאחר הקורונה - האולמות נבנו מחדש, כשהם מרווחים יותר

ומאוררים יותר. על אף השמחה הגדולה, בתי הקולנוע לא התמלאו לאחר הפתיחה וחלק גדול מחובבי הקולנוע שבעבר לא פספסו אף הקרנה של סרט חדש בקולנוע, בחרו להישאר בבית ולראות סרט בטלוויזיה. כתוצאה ממשבר הקורונה, הצופים התרגלו לצפות בסרטים בביתם, באמצעות ספקי תוכן עצמאיים כגון "נטפליקס" או באמצעות ספקי הטלוויזיה (כגון "הוט" או "יס"). במקום לשלם סכומים, העומדים על חמישים ש"ח לכרטיס כניסה, הצופים למדו כי במחיר נמוך יותר הם יכולים לצפות בסרט וליהנות באותה המידה. כמו כן, חלק מהצופים צפו בסרטים החדשים ביותר אונליין באינטרנט, לעתים בצורה פיראטית

ללא מוזיקה החיים היו שגיא

מאת חי אלעזרי- מוסיקאי, מורה למוזיקה ואבא של אגם

הפסטיגל, לדוגמה, מכר השנה כ-400 אלף כרטיסים, לעומת 600 אלף בחנוכה 2019. אבל ההוצאות היו פחותות בהרבה. המופע היה חד-פעמי, הצוות עבד פחות, ולכן כנראה שהרווחים הכלכליים היו גם גדולים בהרבה. רווח נוסף היה גם של הקהל. לא היה צורך לקנות כרטיסים נוספים להורים ולאחים, כיוון שהם חולקים את אותה הטלוויזיה.

מחירי הכרטיסים היו מוזלים ואטרקטיביים ומשום שאין הגבלת מקום, כמות הכרטיסים המוצעים למכירה הייתה בלתי מוגבלת. לפי ההערכות בפסטיגל השנה, צפו בהופעה החיה מעל מיליון צופים.

אבל מה עם המגע האנושי? הרי אין כמו לראות את הקהל במציאות ולשמוע את מחיאות הכפיים כמו לראות ולהרגיש את האומנים מקרוב? גם לזה היה פתרון, אומנים מפורסמים, כמו אומנים בתחילת דרכם, עברו להופיע בסלונים ובחצרות הפרטיות, מול קהל של 20-50 אנשים (תלוי בהגבלות). גם במופעים אלו ההוצאות היו מופחתות בהרבה, משום שמופעים אלו מתקיימים לרוב עם האומן ועם נגן מלווה בלבד, ללא הוצאות תפעול עצומות כברגיל. כך שהקהל יכול לקנות כרטיס למופע אינטימי במחיר של כרטיס ל-VIP בפארק.

שלושים זה בזה משום שגם עולם התרבות וגם עולם החינוך עוסקים בתודעת האדם ופני האדם והחברה.

כמוזיקאי וכמורה למוזיקה, בחרתי להתמקד במוזיקה ובהשלכות הקורונה על ענף תרבותי זה. "ללא מוזיקה החיים היו שגיא" כך כתב פרידריך ניטשה שהיה הוגה דעות ופילוסוף מהמאה ה-19.

האם הקורונה השתיקה לגמרי את עולם המוזיקה והמופעים? התשובה היא לא ולא.

כמו המים המוצאים דרכם דרך כל חריץ כדי להגיע ליעדם, כך האומנים והיוצרים מצאו את דרכם לקיים מופעים. נוכח המציאות החדשה, אשר יצרה הגבלות קשות בכל הנוגע להתקהלות, המופעים התקיימו במתכונות שונות ויצירתיות. התקיימו מופעים דרך הרשתות החברתיות ודרך הזום בצורה מקוונת. הקהל יכול לשבת בבית ולראות את ההופעה המתקיימת באותו הזמן במרחב אחר הקטן מלהכיל פיזית כמות מושבים כמו בצורה המקוונת.

זאת בזכות הטכנולוגיה המאפשרת זאת, כך האומנים יכלו להופיע מול קהל בלתי מוגבל ולשבור שיאים ברווחים ממכירת כרטיסים ומפרסומות.

כשר ההגנה הבריטי בזמן מלחמת העולם השנייה, הציע לווינסטון צ'רצ'יל לקצץ מהתקציב הממשלתי בתרבות, לטובת השקעה בכלי מלחמה, צ'רצ'יל ענה לו שאם התרבות תיפגע, אז על מה בעצם הם נלחמים? כמעט שנה שעולם התרבות, כפי שהכרנו אותו, היה דומם. מועדוני המופעים, היכלי התרבות, תיאטראות ובתי הקולנוע סגורים ודוממים, אין יוצא ואין בא. תמונה קשה זו לא מצטיירת רק בישראל, אלא בכל העולם. מחזות הזמר בלונדון בברודוויי, מופעי הענק של הלהקות הגדולות ואפילו הרכבי ג'אז ותזמורות המוזיקה הקלאסית נותרו ללא במות וללא קהל.

המשבר שעולם התרבות העולמי עובר, הינו משבר ללא תקדים בהיסטוריה האנושית שאנו מכירים. בכל המלחמות ובכל המשברים, עולם התרבות לקח חלק חשוב ביצירת המורל והזהות הלאומית/שבטית/אישית. הרי מה הופך אותנו למי שאנחנו, לישראלים? השירים, הזמרים, הסרטים וההצגות שאנו מכירים בשפה העברית.

נכון שיש עוד דברים כמו אומנות על סוגיה, ספרות, שפה, דת, ספורט, הנדסת נוף, ארכיטקטורה וקולינריה (מזון). כל אלו ועוד מגדירים ומעצבים את התרבות. התרבות והחינוך

איכות המופעים והתכנים עלתה וגם אמנים מצליחים "נאלצו" לרדת אל העם ולמימד האנושי. האטרקטיביות של המופע נקבעת פחות ופחות לפי מדד הפופולריות הרדוד (כמות הלייקים והצפיות), כי אם לפי החוויה האישית האינדיבידואלית של היחיד מהמופע. זה עניין של זמן עד שהקורונה תעזוב אותנו לחלוטין ועולם התרבות יחזור לפעילות מלאה. האולמות, המועדונים וההיכלים יפתחו שוב את שעריהם

והחללים יתמלאו שוב בקהל של צרכני התרבות.

בזכות התקופה הזו, המפיקים והקהל הכירו דרכים נוספות ומגוונות ליהנות מעולם התרבות. לדעתי, צפויה פריחה וצמיחה גדולה בעולם התרבות אחרי הקורונה. נוכל לראות הופעות חיות של כל אומן מהעולם דרך האינטרנט, ללא צורך בטיסה או בנסיעה לפארק. גודל החלל של המופע יהיה פחות רלוונטי, כי אם התוכן שהאומן ימכור. כרטיסים יהיו זמינים לכל כיס

ומי שיוכל להרשות לעצמו, יוכל לראות את המופע באולם הפיזי. כאשר תשתית ה-5G תהיה מוכנה, הטכנולוגיה תאפשר סנכרון, ללא הפרשי זמן מורגשים ויכולו להתקיים אפילו מופעים חיים משותפים מרחוק. יוכלו לארח אומן מחו"ל בהופעה שמתקיימת בסלון. תחשבו על הרעיון שסטטיק ובן אל יופיעו בחצר של בית ויארחו את אריאנה גרנדה לשני שירים מול 1,000,000 אנשים ויותר.

ויקח לו זמן לחזור למה שהיה לפני כן.

זה מפני שלעובדים ולתיאטרון יחסר כסף רב וייקח זמן להחזיר אותו. יחלפו כמה שנים עד שלתיאטרון יהיה כסף לתת משכורת לעובדים, משום שלא עבדו כל כך הרבה זמן. בכל זאת, אנחנו חושבות שעוד כמה שנים הכספים יחזרו לתיאטרון ואז העובדים ירוויחו ויוכלו לצאת מהבעיות הכלכליות.

אז אנחנו חושבות ואולי אפילו מקוות שעוד כמה שנים תחום המשחק יהיה כמעט זהה.

סגירת האולמות גם פוגעת באזרחים, כיוון שהם לא ראו מופעים כבר המון זמן וזה פוגע בנפשם. הם צריכים ליהנות קצת ואין להם את זה בגלל המצב. אנחנו לא חושבות שאחרי הקורונה תחום המשחק יחזור להיות כפי שהיה לפני הקורונה. לשחקנים ולעובדים יהיה קשה יותר לחזור לתפקידים, משום שלא עבדו הרבה מאוד זמן ויהיה עליהם עומס רב. בנוסף לכך, יחסר לעובדים כסף רב, כיוון שלא עבדו זמן רב ויהיה להם קשה לחזור לשגרה. שנים רבות אחרי הקורונה, תחום המשחק יחזור לתפקד, אבל

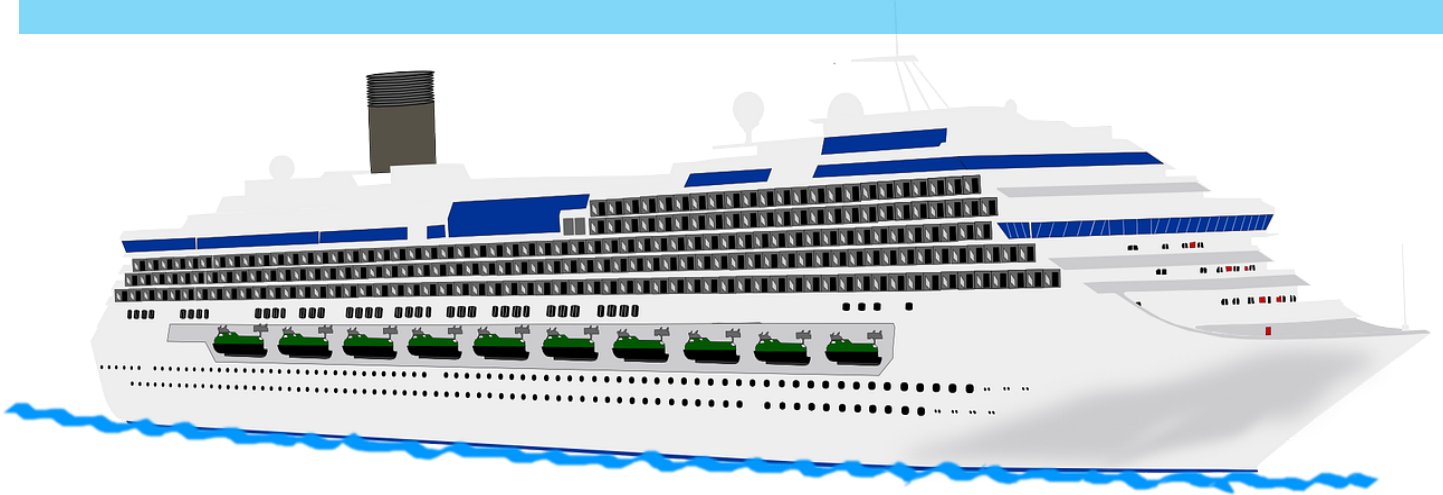
משחק החיים

תלמידות תוכנית "אמירים", שכבה ח'

תחום המשחק הוא מאוד חשוב לנפש בני האדם, אבל בגלל הקורונה אולמות המשחק נסגרו. זה אומר שתחום המשחק לא פעיל. הרבה שחקנים מאבדים כסף ונשלחים לחל"ת. לא רק השחקנים, אלא גם האנשים שעובדים שם בתפקידי בימוי, תאורה, איפור ועוד. הם מאבדים המון כסף ויש להם המון בעיות כלכליות בשל כך.

"עוד נָשוב נפְגֵש על המים"

מאת: עדי אלעזרי - קצינת ים בדימוס ואמא של אגם

במים הטריטוריאליים של יפן. עד 2 במאי 2020 מתגלים עוד מקרי קורונה על סיפון של 40 אוניות תענוגות נוספות. הקורונה גורמת לנזק כבד בענף שיט התענוגות העולמי וכתוצאה מכך המליצו ממשלות לתושביהן להימנע מהפלגות. אוניות התענוגות מושבתות, תוך גרימת הפסדים ניכרים לחברות המפעילות אותן. אחדות מאוניות התענוגות מועברות לגריטה (מיחזור), עקב חוסר תועלת בהן.

לאחר אסון ה"טיטניק" הוקמו ועדות חקירה אשר בדקו את נסיבות האירוע לעומקו. בשנת 1913 כונסה הועידה הבינלאומית לבטיחות בים אשר דנה במסקנות הוועדות. כתוצאה מכך, קבעה הועידה תקנות בינלאומיות חדשות לגבי בטיחות חיי אדם בים. חוקים חדשים נחקקו וענף שיט התענוגות עבר שינוי משמעותי, עקב המאורע שהתרחש.

העולמית עוברת דרך הים. נכון לדצמבר 2018, פועלות ברחבי העולם 314 ספינות תענוגות, עם קיבולת משולבת של 537,000 נוסעים. הפלגה הפכה לחלק מרכזי בענף התיירות, עם שוק מוערך בכ- 29.4 מיליארד דולר בשנה, ומעל 19 מיליון נוסעים מפליגים ברחבי העולם מדי שנה, נכון לשנת 2011. זוהי תעשייה רבת שנים שהתפתחה בקצב מואץ במאה ה-21. הצמיחה המהירה של התעשייה הביאה תשע או יותר ספינות חדשות כל שנה לעולם.

השנה 2020 (108 שנים לאחר ה"טיטניק"). מגפת הקורונה מתפשטת ופוגעת בקצב אדיר בעולם כולו וכך גם על גבי סיפוני אוניות הנוסעים בענף שיט התענוגות. ב-4 בפברואר 2020, בתחילת התפרצות המגפה, מתגלים עשרה מקרי הידבקות בנגיף הקורונה באוניית התענוגות "דיימונד פרינסס", בעת ששטה

אוניית תענוגות (באנגלית: Cruise ship) היא אוניית נוסעים שנועדה לשמש לטיול ולהנאה של נוסעיה, כאשר עצם ההפלגה באונייה היא חלק בלתי נפרד ממטרת השהייה בה.

השנה 1912. חברת "וייט סטאר ליין" הבריטית משיקה באירוע מתקשר והמוני את אוניית הנוסעים המפוארת והכי גדולה בעולם - ה"טיטניק". על גבי סיפון האונייה במסע הבכורה נמצאים 2226 נוסעים ואנשי צוות. ארבעה ימים לאחר יציאתה להפלגת הבכורה, ה"טיטניק", אשר נחשבה כחסינה מפני טביעה, מתנגשת בקרחון בלב האוקיינוס האטלנטי, טובעת ושוקעת במצלולות. 1514 נפשות, נוסעים ואנשי צוות נספים באסון ויחד איתם טובעים החלומות והתקוות לים חדש וטוב יותר.

השנה 2018. 40% מהתיירות

והיום, עקב משבר הקורונה, ועדות מתחום הספנות, בראשותם של ממשלות ברחבי העולם, מתכנסות ודנות ביצירת תקנות חדשות התואמות למצב אליו נכנס ענף שיט התענוגות. חברות הספנות העולמיות עוסקות בכיוון מחדש של ענף שיט התענוגות העולמי, וכל זאת בכדי לספק ביטחון ובטיחות לנוסעים ולאנשי הצוות בהפלגות התיירות ברחבי העולם. האוניות ברחבי העולם כיום, עוברות שינויים מבניים ומנהלתיים, על מנת שאלו יוכלו

**"עֲנִינִים עַל רְאִשֵׁינוּ,
הָרוּחַ אֵיתָן.**

**הַמְּלָאכָה נַעֲשֶׂתָה, חַי
שְׂמִימִים!**

**נְרִים פּוֹס, קַפִּיטָן, נָל
בְּרָכָה, קַפִּיטָן.**

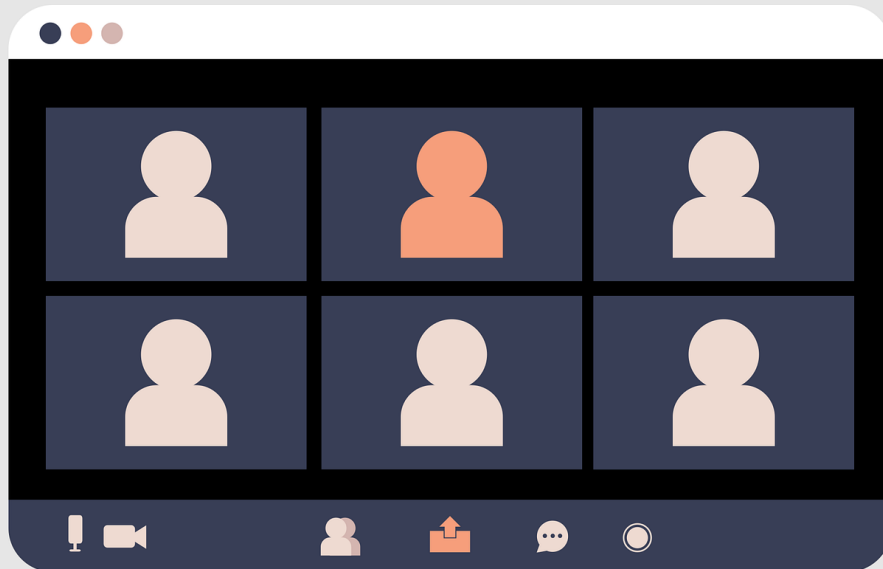
**עוֹד נָשׁוּב נַפְגָּשׁ עַל
הַמַּיִם."**

לחזור ולקיים מחדש הפלגות נופש לנוסעים מסביב לעולם. כל אסון בהיסטוריה האנושית מלמד ויוצר הזדמנויות חדשות אשר מיטיבות עם המין האנושי. צ'רצ'יל אמר "לעולם אל תבזבז משבר טוב". הקורונה, כשם שהגיעה לכאן ויצרה משבר עולמי, כך תפליג ותמשיך הלאה עד שתיעלם באופן. אנו נשארים עם החוויה אותה היא הביאה לכלל העולם וממנה בונים, מתקנים ויוצרים עולם טוב יותר עבורנו ועבור הווה וחיים טובים יותר.

פנים אל מול פנים

מאת נעמה קנונוביץ' כוחי, מורה לאזרחות וספרות

איך ייראו החיים אחרי הקורונה, מבחינת אופני הלימוד? האם נמשך להשתמש הרבה בזום? נחזור לספרים? נעריך יחס אישי? נעבוד לבד? בקבוצות? שאלות אלו ורבות אחרות מעסיקות אותי ואנשי חינוך רבים. מצד אחד, הקורונה גרמה

משעשעים, רבי פעלים. מצד שני, הקורונה לימדה אותנו להעריך את המשאב הכי חשוב - המשאב

האנושי. היחס האישי, לראות, לשמוע, אפילו להריח (אלוהים ישמור)... את התלמידים. בהייה במסך מחשב כל היום בו ריבועים, ריבועים של פרצופים במקרה הטוב וקיר במקרה הפחות טוב, לא באמת מאפשרת לחנך, לעזור, להקשיב ולחבק כשצריך. המסך הקר בווה בחזרה, לא משנה כמה נשתדל. אני מקווה שנחזור מהר ללמידה פנים אל פנים ונשכיל להשתמש במה שלמדנו עד כה

בלמידה היומיומית. אסור לנו לחזור ללמד באותו אופן שלימדנו קודם, אבל אפשר בהחלט להגיד שלום ולא להתראות ל-zoom ולכל מה שקשור אליו.

לצאת מהקופסה, להמציא את עצמנו ללמוד תוכנות לימוד וטכנולוגיות חדשות, להיות מקוריים, מעניינים, מכילים, גמישים,

מאת נעמה שונמי, ח'7

בעקבות נגיף הקורונה הקטלני העולם עצר מלכת כבר לפני שנה, והחיים שלנו השתנו מקצה לקצה במגוון תחומים. אני בחרתי לשים דגש על התחום הלימודי. הלימודים של לפני הקורונה היו גדושים בפעילויות ובלמידה חוויתית, הן בטיולים, בספורים ובהצגות והן בהרצאות ובתוכניות העשרה, אך בעקבות הקורונה הכל השתנה, אפילו מפגש של כל הכיתה פנים מול פנים כבר לא מתקיים. אם פעם הכיתות היו צפופות מאוד, כאשר יש מורה אחת על 40 ילדים, כיום בעקבות החלוקה לקפסולות כיתה מכילה לכל היותר 15 ילדים, מה שנותן את

האפשרות למורה להגיע לכל ילד וילד באופן פרטני ולעזור בצורה מעמיקה. וכמובן, יש את הלמידה ההיברידית ששנויה במחלוקת ברמת יעילותה. אני משערת שביום שאחרי הקורונה נראה מערכת לימודים שונה לחלוטין. כבר לא יהיו כיתות גדולות וצפופות ואולי אפילו בחלק מהשבוע תהיה למידה היברידית חדשנית. כבר לא נלמד בשיטת הספרים והמחברות המיושנת, הכל יהיה בתוך המחשב, פחות שיעורי בית, יותר משחקים ופעילויות אינטרנטיות חוויתיות שיגרמו לתלמידים להבין את החומר בצורה הרבה יותר טובה. כבר לא יהיו בחני פתע, שלא תמיד משקפים את החומר שהתלמידים יודעים. במקום זאת, תהיה העברת מידע ועבודות חקר מעשירות ומלמדות.

מחפשים נקודות אור

מאת אולי שני, ז'4

זה די ברור שהתקופה הזאת הייתה קשה ובשביל כולנו. כל הזומים והמסכים, קושי בהעברת החומר, והעובדה שחלקנו אפילו לא מכירים את הקפסולה השנייה של הכיתה שלנו. כן, זאת הייתה שנה קשה ומוזרה מאוד. אבל יש דבר אחד שיכול לעזור לכולנו לראות את האור בקצה המנהרה: כשאתם רואים את האפשרות, תהיו חיוביים. נכון, השנה הזאת הייתה וכנראה גם תהיה קשה, אבל אנחנו יכולים לשנות את השנה הזאת בהסתכלות על הדברים הטובים שהיו וחייבים להיות.

אז עכשיו אנחנו נסתכל על הדברים $\sim \approx \hat{\sim}$ והשליליים שיש בלמידה ברחוק: דברים חיוביים בלמידה מרחוק: מחשבים. אני חושבת שיש דבר אחד שרובנו יכולים להסכים עליו, בדברים חיוביים בלמידה מרחוק, וזה שעובדים עם המחשבים. אני הגעתי מהיסודי השנה, ואנחנו אף פעם לא השתמשנו במחשבים באופן קבוע. וכן, זה קשה כשנמצאים מול מסך כמה שעות, אבל לפעמים זה הופך את הלמידה לקלה יותר. וכשלא מרוצים

ממשהו, פשוט מוחקים את זה עם לחיצה אחת! איזה מדהים זה?! לא צריך להוציא את המחק ולקרוע את הדף שוב ושוב. ויש כל כך הרבה שאפשר לגלות על מחשבים היום, כל יום הוא פלא! **התארגנות לבית הספר**. כשאנחנו נמצאים בזומים, לא צריך להתארגן כמו פעם. רק לצחצח שיניים, לסרק את השיער, לשים חולצה וסיימנו. לא צריך ללכת כל יום, לא בחום ולא בקור.

הדברים השליליים בלמידה מרחוק. חברים. כמו שאמרתי קודם, אני הגעתי לשז"ר השנה עם כמה חברים מבית הספר הקודם שלי. אבל בזמן האחרון, הדבר היחיד שאני יכולה לראות, זה את הפרצופים שלהם על מסך מחשב. מתחילת השנה, הדבר היחיד שאנחנו רואים זה את הפרצופים של החברים ושל המורים שלנו על מסך מחשב. וזה ממש קשה להאמין, שכך למדנו בשנה האחרונה. החברים שלנו, הם האנשים שמשמחים אותנו, הם האנשים שעליהם אנחנו יכולים לסמוך. וכרגע, אנחנו לא יכולים אפילו לראות אותם כמו שצריך. **Zoom**. למרות שהזום הוא כלי ראשי ללמידה שלנו, הוא גם כן יוצר בעיות. לדוגמה, בעיות באינטרנט. מדי פעם יכול להיות שהקליטה לא תהיה כל כך נהדרת. לדעת. עוד דבר בזום, וכנראה קרה להמון ילדים, זה הישיבה לזמן ממושך שלא תמיד נוחה.

שיר משאלה לשנת תשפ"א

מאת גלית הוד זמיר, מחנכת ומורה לאנגלית

ופתאום בתשפ"א,

כל העולם נרפא.

כבר לא חייבים לעטות מסכה,

גם לא חייבים לחטא ידיים,

או להשתעל אל המרפק,

מותר אפילו להתחבק.

בזכות חיסון בשתי מנות,

נוכל לצאת שוב וליהנות.

לשבת שוב במסעדות,

לראות סרטים והצגות.

כל כך רבות ההנאות,

שכעת מאיתנו נמנעות.

כמה זמן עוד יחלוף,

עד שנוכל פנינו לחשוף?

שנוכל אוויר צח לשאוף

ולרווחה לנשום ולנשוף?

